

Hodnotiaca správa za rok 2019

o koordinácii a zabezpečení synergických účinkov medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR a makroregionálnych stratégií v SR

Uznesením vlády SR č. 19 zo 17. januára 2018 bol schválený materiál Koordinácia nástrojov podpory EÚ a makroregionálnych stratégií v Slovenskej republike, ktorý mapuje stav nástrojov podpory EÚ a makroregionálnych stratégií na Slovensku a navrhuje spôsoby ich optimalizácie a koordinačných mechanizmov pre čo najlepšie využitie pre plnenie cieľov stratégie Európa 2020 a podpore rozvoja krajiny a jej regiónov. Zároveň z tohto uznesenia bodu B.1 vyplýva úloha pre podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu vypracovať Hodnotiacu správu za príslušný rok.

Uvedenú správu vypracováva Sekretariát Pracovnej komisie pre koordináciu a zabezpečenie synergických účinkov medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR, v zmysle svojho štatútu a na základe podkladov od príslušných riadiacich orgánov a zástupcov za relevantné nástroje podpory EÚ a SR a makroregionálnych stratégií.

Obsahom Hodnotiacej správy je informácia o zmenách v plánoch vyhlasovania výziev a vyzvaní, intervenciách medzi programami EÚ a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR, vrátane identifikácie nedostatkov a návrhu príslušných nápravných opatrení na zlepšenie celkovej koordinácie nástrojov podpory EÚ a SR.

Hodnotiaca správa je vypracovaná za rok 2019 a predkladá sa na rokovanie vlády SR ako informatívny materiál.

A. Synergické účinky medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a EŠIF

Sekretariát Pracovnej komisie pre koordináciu a zabezpečenie synergických účinkov medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR požiadal listom predsedníčky Pracovnej komisie jej členov o predloženie podkladov do Hodnotiacej správy v nasledovnom členení:

1. Zmeny v plánoch vyhlasovania výziev a vyzvaní, intervenciách medzi programami EÚ a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR a makroregionálnymi stratégiami – vysvetliť a zdôvodniť jednotlivé zmeny v plánoch vyhlasovania výziev a vyzvaní
2. Identifikácia nedostatkov a prípadných problémov, s ktorými sa RO stretli pri identifikovaní synergií a komplementarít
3. Návrh nápravných opatrení a prípadne návrh na prijatie nových postupov na zlepšenie celkovej koordinácie nástrojov podpory EÚ a SR
4. Informácie o konkrétnych zrealizovaných synergických účinkoch v projektových témach podporených prostredníctvom rôznych programov, alebo programov priamo riadených EÚ a SR

K bodu 1. Zmeny v plánoch vyhlasovania výziev a vyzvaní, intervenciách medzi programami EÚ a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR a makroregionálnymi stratégiami – vysvetliť a zdôvodniť jednotlivé zmeny v plánoch vyhlasovania výziev a vyzvaní

V roku 2019 príslušné riadiace orgány vykonali spolu 34 aktualizácií plánov vyhlasovania výziev a vyzvaní (čo je o 11 menej než za rok 2018), z toho OP II 11 aktualizácií, OP EVS 1 aktualizácia, OP KŽP 5 aktualizácií, OP VaI 2 aktualizácie, OP LZ 7 aktualizácií, OP RH 1 aktualizácia, IROP 4 aktualizácie a PRV 3 aktualizácie.

Za program Interreg V-A SK-CZ sa v roku 2019 neuskutočnili žiadne zmeny v harmonograme výziev na rok 2019.

V rámci programu Interreg V-A SK-AT sa uplatňuje systém otvorených výziev až do vyčerpania alokácie programu. V roku 2019 prebehli uzávierky troch hodnotiacich kôl výziev – 4. kolo 31.01.2019, 5. kolo 28.06.2019, 6. kolo 29.11.2019.

RO pre OP TP – otvorené vyzvania projektov OP TP zostali nezmenené so stavom ku dňu 31.12.2018 (12 vyzvaní).

Zmeny v plánoch vyhlasovania výziev a vyzvaní sa týkali najmä:

- doplnenia nových výziev a vyzvaní, ich prehodnotenie, príp. ich presun z roku 2018 do roku 2019, príp. vypustenie výzvy, úprava jej názvu, zmena formy, štruktúry, podmienok, administratívne chyby vo výzvach (ovplyvnené vonkajším aj vnútorným prostredím príslušných subjektov)
- úpravy špecifických cieľov, úpravy projektových aktivít (analýza jednotlivých aktivít z hľadiska štátnej pomoci, vypracovanie individuálnych testov štátnej pomoci, komunikácia s Protimonopolným úradom SR ako koordinátorom štátnej pomoci v SR)
- úprava identifikovaných synergií na základe vzájomnej komunikácie a dohôd so zástupcami príslušných subjektov (doplnenie z dôvodu opodstatnenia z pohľadu zamerania podporovaných aktivít pri plánovaných výzvach, hlavne novo doplnených výziev do plánov zo strany príslušných subjektov), odstránenie z dôvodu neplánovania vyhlásiť výzvu v rámci príslušného subjektu
- posunov dátumov vyhlásenia, príp. uzavretia výziev a vyzvaní (napr. z dôvodu omeškania v predkladaní projektovej dokumentácie, finalizácie kľúčových vstupov pre prípravu predmetných výziev a zohľadnenia možnosti administratívnych kapacít zabezpečiť procesy týkajúce sa prípravy výzvy, schvaľovania projektov, ako aj realizácie projektov v danom čase, dlhšie trvajúci proces posudzovania štátnej pomoci alebo potreba aktualizácie zámerov národných projektov, náročnejší proces prípravy samotných projektov a ich štúdií uskutočniteľnosti, administratívnych komplikácií pri implementácii daných oparení/podopatrení)
- zmien indikatívnej výšky finančných prostriedkov, zmien v rámci oprávnených žiadateľov

K bodu 2. Identifikácia nedostatkov a prípadných problémov, s ktorými sa RO stretli pri identifikovaní synergií a komplementarít

RO nezaznamenali žiadne výrazné problémy pri identifikácii synergií a komplementarít, spolupráca je na dobrej úrovni. Všetky identifikované, resp. neidentifikované synergie boli výsledkom vzájomnej komunikácie a dohody.

RO pre KŽP sa k identifikácii nedostatkov/problémov vyjadril nasledovne:

- Nejasné zadefinovanie, resp. interpretácia pojmov synergia a komplementarita v reálnej implementácii, t. j. ktoré aspekty je potrebné zohľadňovať (tematické zameranie výzvy, časový aspekt, oprávnenosť žiadateľov a pod.).
- Ďalším nedostatkom, ktorý má podstatný vplyv na plánovanie synergií a komplementarít, sú požiadavky na zrýchlenie čerpania, ktoré nevytvárajú priestor pre strategické plánovanie a koordináciu synergických a komplementárnych väzieb.
- Neprehľadnosť pri plánovaní synergií a komplementarít z dôvodu značného množstva operačných programov, prioritných osí a opatrení EŠIF ako aj ostatných nástrojov EÚ a SR.
- Nerelevancia, resp. neaktuálnosť identifikovaných synergických/komplementárnych účinkov v prílohe č. 1 Metodického pokynu CKO č. 11 z hľadiska zamerania jednotlivých výziev/vyzvaní EŠIF a ostatných priamo riadených nástrojov EÚ a SR.
- Neplnenie stanoveného účelu nastavenia problematiky synergií a komplementarít, ktoré vytvára zbytočnú administratívnu záťaž pre riadiace orgány (pri každej aktualizácii harmonogramu výziev je potrebné predkladať na schválenie Pracovnej komisii pre koordináciu a zabezpečenie synergických účinkov medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR aj dokument „Plán vyhlasovania výziev a vyzvaní“) bez požadovaných dopadov.

RO pre OP II nezaznamenal žiadne problémy s relevantnými partnermi pri identifikovaní synergií.

RO pre PRV konštatoval, že úloha identifikácie synergií je ponechaná na jednotlivé RO, resp. SORO navzájom.

RO pre OP EVS nezaznamenal žiadne závažné nedostatky pre identifikovaní synergií a komplementarít. Spolupráca medzi RO pre OP EVS a ostatnými riadiacimi orgánmi funguje v tejto oblasti veľmi dobre.

RO pre OP VaI uviedol, že aj keď dochádza k identifikácii možných synergií, resp. komplementarít medzi jednotlivými nástrojmi podpory, za hlavný nedostatok považuje v podstate ich praktickú nevyužitelnosť, tzn. že v rámci plánovania vyhlasovania výziev/vyzvaní a od toho sa odvíjajúcej doby predkladania a implementácie projektov potenciálnymi žiadateľmi/prijímateľmi sa v praxi RO/SO (podľa ich názoru každý) riadi na základe vlastných priorít a potrieb (napr. možnosti administratívnych kapacít RO/SO zabezpečiť procesy týkajúce sa prípravy výziev, schvaľovania projektov, ako aj realizácie projektov v danom čase).

V Pláne vyhlasovania výziev a vyzvaní sú synergie, resp. komplementarity často identifikované iba z dôvodu, že sa plánujú „synergické“ výzvy vyhlásiť v danom roku, ale v praxi sa neprihliada na to, kedy presne a či na seba nadväzujú.

Problém v oblasti identifikovania synergií a komplementarít spočíva tiež pri ešte nevyhlásených výzvach v iných OP, kde môže dôjsť k synergickým a komplementárnym účinkom, ale bez bližšieho popisu výzvy nie je možné bližšie identifikovať tento účinok.

RO pre Interreg V-A SK-CZ a RO pre Interreg V-A SK-AT sa priamo nestretol so žiadnymi problémami pri identifikácii synergií a komplementarít. Spolupráca medzi jednotlivými RO je na veľmi dobrej úrovni.

RO pre OP TP nezaznamenal žiadne výrazné problémy pri identifikácii synergií a komplementarít.

K bodu 3. Návrh nápravných opatrení a prípadne návrh na prijatie nových postupov na zlepšenie celkovej koordinácie nástrojov podpory EÚ a SR

RO pre OP LŽ navrhuje, aby si príslušné riadiace orgány pri posudzovaní synergií a komplementarít medzi sebou vymieňali aj stručný popis aktivít aspoň tak, ako je to uvedené v dotazníku CKO predkladanom pri výzvach a vyzvaniach. Takýto postup by uľahčil posúdenie a zároveň ostane ako podklad pre požadovaný dotazník.

RO pre OP VaI - okrem odstránenia nedostatkov uvedených v bode 2 navrhujú zároveň aktualizáciu metodického pokynu CKO č. 11 na zabezpečenie koordinácie synergických účinkov a komplementarít medzi EŠIF a inými nástrojmi podpory EÚ a SR z dôvodu zlúčenia OP VaI s OP II, ktoré nadobudlo účinnosť dňa 13.12.2019. Neaktuálnosť programovej štruktúry OP VaI uvedená v prílohe č. 1 daného metodického pokynu sťažuje iným OP uvádzať synergiu s novými prioritnými osami a špecifickými cieľmi OP II, časť výskum a inovácie, pri príprave aktualizácie príslušných plánov výziev a vyzvaní.

RO pre OP KŽP v rámci nápravných opatrení navrhuje a odporúča:

- Zjednodušiť zadefinovanie pojmov synergie a komplementarity a jasne zadefinovať, aké podmienky musia byť splnené, aby bolo možné výzvu zadefinovať ako synergickú/komplementárnu k inej výzve.
- Zabezpečiť vecnú koordináciu vyhlasovaní výziev/vyzvaní v rámci jednotlivých programov v rámci EŠIF ako aj ostatných priamo riadených nástrojov EÚ a SR.
- Prehodnotiť, resp. aktualizovať identifikované synergické/komplementárne účinky uvedené v prílohe č. 1 Metodického pokynu CKO č. 11 na základe relevancie k výzvam/vyzvaniam EŠIF a iných priamo riadených nástrojov EÚ a SR za účelom zhodnotenia reálneho stavu.
- Znížiť administratívnu záťaž súvisiacu s prípravou Plánu vyhlasovania výziev a vyzvaní a uvedený dokument spojiť s dokumentom Harmonogram výziev a vyzvaní, ktorý obsahuje v podstate rovnaké údaje.
- Rozšíriť členstvo Pracovnej komisie pre koordináciu a zabezpečenie synergických účinkov medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR aj o zamestnancov jednotlivých rezortov, ktorí sa priamo podieľajú na príprave jednotlivých výziev/vyzvaní EŠIF a riadení ostatných nástrojov EÚ a SR za účelom eliminácie prekrývania jednotlivých podpôr a identifikácie synergií/komplementarít na základe praktických skúseností z programovania EŠIF a iných priamo riadených nástrojov EÚ a SR.

RO pre PRV by uvítalo podporu zo strany CKO vo vzťahu k identifikáciám synergií medzi EŠIF a inými nástrojmi podpory z EÚ v SR vzhľadom na to, že tieto sú riadené na rôznych ústredných orgánoch štátnej správy. RO PRV by navrhol zníženie administratívy, t.j. minimalizovať počet dokumentov zasielaných pracovnej komisii a taktiež zredukovať prácu RO a SO pri identifikovaní synergií, keďže synergie boli identifikované pri tvorbe programov (uvedené v každom OP a v metodickom pokyne), následne RO/SO identifikujú synergie na každý rok pri tvorbe a aktualizácii plánu výziev a ešte aj pri každej výzve.

RO pre IROP odporúča zväziť spojenie Plánu vyhlasovania výziev a vyzvaní s dokumentom Harmonogram výziev a vyzvaní (ktorý obsahuje v podstate rovnaké údaje). Zároveň RO pre IROP odporúča v prípade aktualizácie MP CKO č. 11 prílohy, ktoré sú vo formáte MS Excel upraviť do formátu MS Word a príslušné hárky spracovať do spoločného súboru s jednoznačným uvedením názvu a verzie.

RO pre EVS konštatuje, že z doterajších skúseností RO s implementáciou OP vyplýva, že synergické účinky /komplementarity uvedené v prílohe č. 1 Metodického pokynu CKO č. 11, nereflektujú vždy reálne synergie medzi jednotlivými OP, čo následne spôsobuje pre RO neopodstatnenú administratívnu náročnosť pri tvorbe a aktualizáciách Plánu vyhlasovania výziev a vyzvaní. Preto RO navrhuje v rámci spolupráce medzi RO a CKO aktualizovať prílohu 1 Metodického pokynu CKO č. 11.

RO pre OP TP pre zlepšenie spolupráce s ostatnými RO navrhuje zorganizovať školenie pre manažérov RO a ostatných nástrojov podpory, ktorí pripravujú a vyhlasujú vyzvania, za účelom lepšieho pochopenia práce so synergiami a komplementaritami.

RO pre Interreg V-A SK-CZ ani RO pre Interreg V-A SK-A nepredkladá žiadne konkrétne nápravné opatrenia.

K bodu 4. Informácie o konkrétnych zrealizovaných synergických účinkoch v projektových témach podporených prostredníctvom rôznych programov, alebo programov priamo riadených EÚ a SR

RO pre OP II

Z pohľadu identifikovaných synergií boli v rámci výziev identifikované synergie len pri výzve pre PO 7 „Malé zlepšenia eGov služieb“, kde bola po komunikácii s relevantným partnerom potvrdená synergia s OP EVS, ŠC 1.1. Pri vyzvaniach za dopravnú časť boli vo vybraných prípadoch identifikované synergie s IROP, ŠC 1.1 a 1.2.1 a pri vyzvaniach za informatizáciu boli identifikované synergie s OP EVS, ŠC 1.1, 1.2 a 2.1. Identifikované synergie boli odstránené len v dvoch prípadoch a to v rámci aktualizácie č. 4 a č. 7 pri vyzvaniach PO 7 z dôvodu nerelevantnosti predmetných synergických účinkoch pri vybraných vyzvaniach po vzájomnej komunikácii s príslušným partnerom.

Dôvodom neidentifikácie synergií pri konkrétnych vyzvaniach bolo predovšetkým zameranie jednotlivých národných projektov, pre ktoré boli vyzvania pripravované, resp. program

s možnou synergiou neplánoval v danom roku výzvu na špecifický cieľ, v rámci ktorého by mohlo dôjsť k synergickému účinku. Tento prípad nastal najčastejšie pri neidentifikácii synergií s programami nadnárodnej spolupráce (Dunaj a Stredná Európa), kde sa už neuvažovali nové výzvy na daný špecifický cieľ, resp. sa výzvy už neplánovali vyhlásiť vôbec.

RO pre EVS

Synergické účinky na úrovni národných projektov implementovaných v rámci OP EVS sú zabezpečené najmä prostredníctvom Systému vzájomnej koordinácie medzi OP II a OP EVS, ktorého schválenie a následné uplatňovanie bolo podmienkou Európskej komisie na implementáciu obidvoch OP.

Čo sa týka dopytovo - orientovaných výziev OP EVS, v roku 2019 vyhlásilo RO pre OP EVS dve dopytovo – orientované výzvy určené pre regionálnu a miestnu samosprávu, v rámci ktorých majú byť realizované aktivity, ktoré sú synergické/komplementárne k dvom iniciatívam Európskej komisie. V rámci prešovského a banskobystrického kraja budú z prostriedkov OP EVS realizované opatrenia synergické k iniciatíve EK „Iniciatíva dobiehajúcich regiónov“ a v rámci trenčianskeho kraja (mesto Prievidza) sú plánované aktivity komplementárne k iniciatíve Uhoľné regióny v prechode (Horná Nitra).

Interreg SK-AT a SK-CZ

V programe Interreg V-A SK-CZ neboli dosiaľ zrealizované žiadne konkrétne synergické účinky.

Interreg V-A SK-AT

V roku 2019 boli v rámci programu Interreg V-A SK-AT identifikované s programom OP EVS (výzva v rámci ŠC 1.1 – synergia s otvorenou výzvou Interreg V-A SK-AT v rámci ŠC 4.1) a s programom OP ĽZ (výzva v rámci ŠC 1.3.1 a výzva v rámci ŠC 1.4.1 - synergia s otvorenou výzvou Interreg V-A SK-AT v rámci ŠC 1.2).

RO pre OP VaI

V rámci viacerých projektov financovaných z prostriedkov OP VaI boli identifikované synergické účinky pri tvorbe pracovných miest a podpore zamestnanosti prostredníctvom OP ĽZ. Uvedené v praxi vyzeralo tak, že prijímateľ v rámci OP VaI vytvoril, obsadil a udržal v dôsledku realizácie aktivít projektu pracovné miesto, na ktoré mohol taktiež čerpať dotáciu z projektu OP ĽZ, resp. dotáciu z národného projektu ÚPSVaR, ktoré boli zamerané na podporu zamestnanosti.

Silný synergický a komplementárny účinok je plánovaný pri výzve OPVaI-VA/DP/2018/1.1.2-01 na podporu výskumných medzinárodných projektov schválených v programe Horizont 2020. Cieľom tejto výzvy je podpora projektov schválených v rámci európskych výskumných programov a iniciatív, aby bolo možné v maximálnej možnej miere naplniť ciele týchto podporených projektov, a to prostredníctvom súbežného alebo

následného, resp. dodatočného financovania medzinárodného výskumného projektu schváleného v programe Horizont 2020.

Synergické, resp. komplementárne účinky sú zjavné pri národných projektoch OP VaI realizovaných Centrom vedecko-technických informácií SR, ale nie sú viazané na konkrétne výzvy a projekty z OP VaI, iných OP, resp. ďalších iniciatív a programov EÚ a SR, keďže ide o prierezové projekty s cieľom zlepšiť a zefektívniť výskumnú činnosť vo všeobecnosti (napr. podpora výskumnej infraštruktúry, prístup k elektronickým informačným zdrojom, podpora predkladateľom projektov v rámci ERA, podpora transferu technológií, popularizácia vedy a techniky).

Podmienky na vytvorenie synergických a komplementárnych účinkov sú tiež vytvorené v rámci veľkého projektu ACCORD realizovaného Slovenskou technickou univerzitou v Bratislave v spolupráci s Univerzitou Komenského v Bratislave, ktorého hlavným cieľom je konsolidácia a optimalizácia výskumných, vzdelávacích a inovačných kapacít výskumných inštitúcií v Bratislave.

RO pre OP ĽZ

V roku 2019 neboli identifikované synergie a komplementarity s inými programami mimo EŠIF.

RO pre PRV uviedol, že by mali byť zhodnotené na úrovni Partnerskej dohody. Synergické účinky sa prejavujú pri implementácii stratégií Miestnych akčných skupín.

RO pre IROP

V nadväznosti na zameranie výziev má Integrovaný regionálny operačný program vo svojich výzvach identifikované synergické účinky najmä s Operačným programom Integrovaná infraštruktúra, Operačným programom Ľudské zdroje, Operačným programom Výskum a inovácie.

Žiadatelia sú vo výzvach informovaní o synergických účinkoch k programom EŠIF a k ďalším programom EÚ a SR, a teda aj o možnostiach využitia, resp. spojenia finančnej podpory z EŠIF a iných priamo riadených nástrojov EÚ a SR v rámci projektu.

RO pre OP TP

RO OP TP v spolupráci s riadiacimi orgánmi ostatných operačných programov financovaných z EŠIF priebežne identifikoval synergické prepojenia a účinky v rámci technických pomoci jednotlivých operačných programov v nasledujúcich oblastiach:

1. Administratívne kapacity:

Podpora projektov v rámci jednotlivých TP zameraných na refundáciu miezd oprávnených zamestnancov v rámci daného OP, špecifické vzdelávanie oprávnených zamestnancov v rámci daného OP.

2. Hodnotenie a štúdie:

Podpora projektov v rámci jednotlivých TP zameraných na zabezpečenie hodnotení, štúdií a pod. špecifických pre daný OP.

3. Systémová a technická podpora:

Podpora projektov v rámci jednotlivých TP zameraných na zabezpečenie systémovej podpory, informačných systémov a pod. špecifických pre daný OP, zabezpečenie materiálo technického vybavenia pre oprávnených zamestnancov v rámci daného OP.

4. Informovanie a publicita:

Podpora projektov v rámci jednotlivých TP zameraných na informačné aktivity zamerané na informovanie o danom OP.

OP TP pôsobí **doplnkovo** taktiež pre oblasť riadenia a zvyšovania kvality administratívnych kapacít EŠIF pre budovanie efektívnej verejnej správy, za ktorú je zodpovedné Ministerstvo vnútra SR ako Riadiaci orgán pre OP EVS. OP EVS podporuje verejnú správu ako celok, s výnimkou verejnej správy zaoberajúcej sa EŠIF. Verejnú správu zaoberajúcu sa oblasťou EŠIF podporuje na horizontálnej úrovni OP TP ako aj technická pomoc jednotlivých OP. Podpora projektov na princípe doplnkovosti bola zabezpečená dodržiavaním nasledujúcich deliacich línií medzi OP EVS a OP TP v oblastiach:

1. Verejné obstarávanie:

Podpora projektov v rámci OP EVS zameraných na optimalizáciu politík verejného obstarávania, podporu využívania inovatívnych nástrojov v prospech zvýšenia efektivity a transparentnosti procesov, aplikáciu zeleného verejného obstarávania, podporu inovácií a sociálnych aspektov vo verejnom obstarávaní.

2. Analytické kapacity:

Podpora projektov v rámci OP EVS zameraných na posilňovanie analytických a metodických kapacít verejnej správy v kontexte prípravy a implementácie reformy verejnej správy a plnenia strategických cieľov v jednotlivých segmentoch verejných služieb.

3. Sociálny dialóg:

Podpora projektov v rámci OP EVS zameraných na posilnenie sociálneho dialógu, podpora spolupráce so sociálnymi a ekonomickými partnermi a občianskou spoločnosťou na adresovaní spoločenských problémov a definovaní národných politík a programov v kontexte prípravy a implementácie reformy VS.

4. Boj proti korupcii

Všeobecná podpora projektov v rámci OP EVS zameraných na aktivity smerujúce k odstráneniu korupcie a netransparentnosti v rámci verejnej správy, vrátane podpory oznamovateľov korupcie (whistleblowers).

B. Zástupcovia za príslušné nástroje podpory EÚ a SR

CEF – Doprava

V roku 2019 boli z programu CEF – Doprava vyhlásené dve všeobecné výzvy, do ktorých sa mohli zapojiť všetky krajiny EÚ. Dvaja slovenskí prijímatelia boli úspešní vo výzve na zníženie hluku v železničnej doprave, jedná sa o firmy ZSSK a AXbenet. Ich projekty sa zameriavajú na modernizáciu brzdových systémov na nákladných vagónoch. CEF grant bol v prípade tejto výzvy sprostredkovaný fixným príspevkom na každé modernizované koľajové vozidlo.

V roku 2019 bol vybraný aj projekt FENIX (zameraný na výmenu informácií v oblasti logistiky) do ktorého je zapojený slovenský prijímateľ, technicky sa však jedná o výzvu ktorá bola otvorená ešte koncom roka 2018.

Koncom roka 2019 bola otvorená výzva CEF Blending a aj viacročná kohézna výzva, ktorá dočerpáva nevyužité prostriedky z kohéznych obálok (napr. z neúspešných projektov alebo projektov, ktorým boli znížené granty). Vybrané projekty z uvedených výziev budú známe v priebehu roka 2020.

Dunajský nadnárodný program

Doteraz v dvoch štandardných výzvach bolo celkovo schválených 77 projektov; účasť SK v 50 projektoch (74 projektových partnerov, z toho 2 vedúci partneri). V prvej výzve (prebiehala v dvoch kolách v rokoch 2015 a 2016) bolo schválených 55 projektov – účasť SK: v 37 projektoch – celkový počet SK partnerov bol 2 hlavné a 53 projektových partnerov. Celková alokácia 100 miliónov eur. Druhá výzva prebehla v roku 2017 a bolo v nej schválených 22 projektov – účasť SK: 19 projektových partnerov v 13 projektoch. Celková alokácia 40 miliónov eur. V roku 2019 bola v dvoch kolách otvorená tretia štandardná výzva, ktorá sa v súčasnosti vyhodnocuje.

Výzva na Seed Money Facility – špecifická výzva na predloženie projektov zameraných na prípravu projektov strategických z hľadiska dunajskej stratégie, otvorená bola v roku 2017 – schválených celkovo 19 projektov, v ktorých má SK účasť 1 vedúci partner a traja projektoví partneri. Celková alokácia bola cca 1,5 milióna eur.

Okrem toho sa z prostriedkov Dunajského nadnárodného programu finančne podporujú koordinátori jednotlivých prioritných oblastí dunajskej stratégie. Prioritnú oblasť 4 (ochrana vôd) spolukoordinuje Ministerstvo životného prostredia SR a prioritnú oblasť 7 (vedomostná spoločnosť) Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Stredná Európa

V štyroch výzvach bolo schválených celkovo 138 projektov; účasť SK v 34 projektoch (69 projektových partnerov, z toho 3 vedúci partner). Prvá výzva prebehla v roku 2015 s alokáciou 84,5 miliónov eur, účasť SK: 20 partnerov v 15 projektoch. Druhá výzva bola v roku 2016 s alokáciou 90 miliónov eur, účasť SK: 23 partnerov (z toho jeden vedúci

partner) v 16 projektoch. Tretia výzva v roku 2018 s alokáciou cca 75 miliónov eur, účasť SK: 22 partnerov (z toho dvaja vedúci partneri) v 19 projektoch. Štvrtá, kapitalizačná výzva prebehla v roku 2019. Má podmienenú alokáciu približne 8,5 mil.eúr, to znamená, že projekty budú financované z úspor z predchádzajúcich výziev. V tejto štvrtej výzve bolo s touto podmienkou schválených 9 projektov s účasťou troch projektových partnerov zo SR.

Synergie zo strany DNP a SE nie sú aktívne identifikované, nakoľko SR v týchto programoch nie je riadiacim orgánom, avšak spolupráca a komunikácia s riadiacimi orgánmi pri určovaní synergií a komplementarít prebieha na dobrej úrovni.

ESPON 2020

Cieľom programu je podpora výskumu v oblasti územného plánovania a rozvoja a taktiež na propagáciu a podporu európskeho územného rozmeru v oblasti rozvoja a spolupráce, a to prostredníctvom tvorby územných dôkazov. Riadiacim orgánom programu je Ministerstvo energetiky a územného plánovania so sídlom v Luxembursku, ďalšie orgány programu a prvostupňová kontrola tiež sídlia v Luxembursku.

V roku 2019 bolo v rámci špecifických cieľov 1, 2, 3, ktoré zahŕňajú projekty aplikovaného výskumu, cielených analýz a nástrojov, vyhlásených 9 výziev. V rámci špecifických cieľov 4 a 5, ktoré sú určené na propagačné aktivity programu a samotné vykonávanie programu, boli vyhlásené 3 výzvy. Za implementáciu aktivít programu ESPON je zodpovedný jediný prijímateľ – ESPON EGTC, ktorý zabezpečuje vyhlasovanie výziev a aj kontrolu možných synergických účinkov s ostatnými programami.

Ministerstvo dopravy a výstavby SR, ako národný orgán programu ESPON 2020, neeviduje žiadne synergické účinky s ostatnými programami.

Program INTERACT

Program Európskej územnej spolupráce INTERACT poskytuje svoje služby programom územnej spolupráce (Interreg) vo všetkých 28 členských štátoch EÚ, v Nórsku a vo Švajčiarsku. Poskytuje odborné poradenstvo prostredníctvom školení, workshopov, seminárov, konferencií; pomáha vytvárať siete kontaktov a pracovné skupiny; publikuje praktické príručky, štúdie, výskumy, vytvára vzory formulárov; poskytuje taktiež individuálne poradenstvo. Cieľom je posilnenie účinnosti politiky súdržnosti podporovaním výmeny skúseností, prenosu osvedčených postupov a šírenia inovatívnych prístupov medzi programami Interreg a partnermi, program taktiež prispieva svojimi aktivitami o.i. aj v rámci makroregionálnych stratégií, a to najmä moderovaním štruktúrovaného dialógu a zabezpečením výmeny skúseností pri budovaní kapacít pre makroregionálne stratégie, identifikáciou potenciálu pre ďalšie výmeny a spoluprácu, návrhmi na ďalšiu tematickú koordináciu a spoluprácu a zefektívnenie komunikačných aktivít.

Interreg Europe

Cieľom programu je prostredníctvom výmeny skúseností a osvedčených postupov medzi regiónmi a vzdelávania sa v oblasti tvorby politík a stratégií, zlepšiť implementáciu politík

a programov regionálneho rozvoja, predovšetkým programov spadajúcich pod cieľ Investovanie do rastu a zamestnanosti a Európska územná spolupráca v štyroch prioritných oblastiach: „Výskum, technologický vývoj a inovácie“, „Konkurencieschopnosť MSP“, „Nízkouhlíkové hospodárstvo“ a „Životné prostredie a efektívne využívanie zdrojov“. Tento cieľ sa program snaží dosiahnuť prostredníctvom dvoch opatrení: podporou projektov medziregionálnej spolupráce a vybudovaním platformy pre štúdium európskych politík regionálneho rozvoja.

Celkovo boli na úrovni programu v rozmedzí rokov 2015 – 2018 vyhlásené štyri verejné výzvy (pozn. každý rok jedna), pričom každá výzva bola otvorená pre všetky štyri prioritné osi. V marci 2019 boli schválené úspešné projekty podané v poslednej, štvrtej výzve programu, čím sa zazmluvnili všetky finančné prostriedky alokované programu. Z tohto dôvodu už program nepočíta s otvorením ďalšej výzvy. V rámci všetkých štyroch verejných výziev programu Interreg Europe bolo schválených 258 projektov za účasti 2 082 projektových partnerov z celej Európy. Na národnej úrovni bolo celkovo schválených 22 projektov za účasti 24 slovenských projektových partnerov.

Ministerstvo hospodárstva SR, ako národný orgán programu Interreg Europe, neeviduje žiadne synergické a komplementárne účinky s ostatnými programami, keďže v tomto programe nevystupuje ako riadiaci orgán. (Výzvy vyhlasuje riadiaci orgán vo Francúzsku na základe rozhodnutia nadnárodného monitorovacieho výboru zloženého zo zástupcov 30 zapojených štátov.) Komunikácia s ostatnými slovenskými riadiacimi orgánmi pri určovaní synergií a komplementarít prebiehala v priebehu roka 2019 bez problémov.

Ďalší zástupcovia za príslušné nástroje podpory EÚ a SR podklady nezaslali.

C. Makroregionálne stratégie v Slovenskej republike

Makroregionálne stratégie sa stali neoddeliteľnou súčasťou politického rámca EÚ, majú veľký potenciál a jedinečným a inovačným spôsobom prispievajú k spolupráci v rámci EÚ, ako aj k spolupráci so susednými krajinami.

Makroregionálne stratégie tvoria jedinečný integrovaný rámec na riešenie spoločných výziev a sú relevantným nástrojom na optimálne využitie existujúcich finančných zdrojov, najmä v kontexte globalizácie.

V súčasnosti existujú štyri makroregionálne stratégie - baltická, dunajská, jadransko-iónska a alpská stratégia. Slovenská republika je zapojená do Stratégie EÚ pre dunajský región.

Činnosti spolupráce v rámci dunajskej stratégie sa zameriavajú na štyri piliere: prepojenie regiónu; ochrana životného prostredia; budovanie prosperity prostredníctvom bezpečnosti a budovania kapacít; a posilňovanie sociálno-ekonomických hľadísk. Konkrétna spolupráca sústreďuje na 12 prioritných oblastí. V roku 2019 bola pozornosť venovaná najmä revízii akčného plánu stratégie, ktorá má byť dokončená na jar v roku 2020.

Stratégia EÚ pre dunajský región

V roku 2019 prebiehala diskusia medzi národnými koordinátormi (NC), koordinátormi prioritných oblastí (PAC) a ďalšími aktérmi k revízii akčného plánu dunajskej stratégie. V súčasnosti je revízia akčného plánu vo vnútornom schvaľovacom procese v Európskej komisii. Európska komisia by koncom februára 2020 mala revidovaný akčný plán oficiálne zverejniť ako pracovný dokument Komisie.

V súvislosti s revíziou schválila vláda SR uznesením č. 332/2019 dňa 3.7.2019 Národnú pozíciu k revízii Akčného plánu Stratégie EÚ pre dunajský región, v ktorom uvádza priority SR k revízii podľa jednotlivých oblastí.

Jednou z pokračujúcich tém v EUSDR je otázka financovania a tiež ukotvenia (embedding) stratégie v Európskych štrukturálnych a investičných fondoch. Táto téma je aktuálna aj kvôli prípravám na nové programové obdobie v kohéznej politike 2021-2027. Na poslednom stretnutí národných koordinátorov stratégie, ktoré sa konalo 21. a 22. novembra 2019 v Záhrebe sa zvýšená pozornosť venovala prepojeniu MRS s operačnými programami, tak aby už v procese programovania na obdobie 2021-2027 boli kľúčové priority stratégie brané do úvahy. Je preto potrebné úzko spolupracovať s riadiacimi orgánmi.

Dňa 27.-28. júna 2019 sa uskutočnilo v Bukurešti výročné fórum EUSDR s pomerne širokým zameraním na konektivitu, regionálnu mobilitu, ekonomiku, IKT, životné prostredie, turizmus, prepojenia medzi stratégiami a EŠIF programy po roku 2020. Na okraj fóra prebehlo zasadnutie ministrov hospodárstva dunajského regiónu.

Stratégia EÚ pre karpatský región

Po konzultáciách v Európskom výbore regiónov bolo v decembri 2019 prijaté stanovisko Komisie pre politiku územnej súdržnosti a rozpočet EÚ k makroregionálnej karpatskej stratégii, v ktorom pripomína a potvrdzuje svoju podporu vytvoriť túto stratégiu a vyzýva k podpore aj Európsku komisiu. Domnieva sa, že makroregionálna stratégia je nástroj, ktorý umožní efektívnejšie využívať dostupné finančné prostriedky v rámci cieľa Európskej územnej spolupráce (EÚS) prostredníctvom vytvorenia stabilného systému spolufinancovania a zavádzania opatrení na podporu regiónov v karpatských krajinách.

Pozičné dokumenty

COM zverejnila pozičné dokumenty (orientation papers) k jednotlivým programom nadnárodnej spolupráce v EÚS. Tieto dokumenty majú za cieľ zhodnotiť vývoj v jednotlivých programoch a budú tvoriť začiatočnú vyjednávaciu pozíciu COM pri príprave budúceho programového obdobia po roku 2020. SR v súčasnosti participuje na dvoch programoch nadnárodnej spolupráce Interreg CENTRAL EUROPE a Interreg Danube Transnational Programme. Budúce programy nadnárodnej spolupráce by mali naďalej prispievať k dosahovaniu cieľov makroregionálnych stratégií.

Plánované podujatia

V dňoch 17.-21. februára 2020 sa v Bruseli uskutoční Európsky týždeň makroregionálnych stratégií, vrátane zasadnutia skupiny na vysokej úrovni pre makroregionálne stratégie.

D. Závery a odporúčania

V zmysle podkladov od jednotlivých členov Pracovnej komisie pre koordináciu a zabezpečenie synergických účinkov medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR ako aj ich postrehov, návrhov opatrení a odporúčaní, Sekretariát komisie:

1. k synergiám a komplementaritám

- iniciuje aktualizáciu Metodického pokynu č. 11 na zabezpečenie koordinácie synergických účinkov a komplementarít medzi EŠIF a inými nástrojmi podpory EÚ a SR (a jeho príslušné prílohy) pre programové obdobie 2014-2020. Avšak vzhľadom k tomu, že sa nachádzame v posledných rokoch implementácie programového obdobia 2014-2020, Metodický pokyn č.11 nebude prepracovaný zásadným spôsobom (vezme sa do úvahy najmä spojenie OP II a OP VaI). Metodický pokyn č.11 sa zároveň vypracováva v súlade a v zmysle metodiky EK, takže je potrebné vychádzať z pojmov a pokynov, ktoré sú v nej uvedené. Predpoklad aktualizácie Metodického pokynu č.11 je koniec februára 2020.

V rámci nového programového obdobia 2021-2027, v súlade s novými nariadeniami EK a v rámci možností, pristúpi Sekretariát komisie k vypracovaniu nového metodického pokynu, v ktorom vezme do úvahy podnety, pripomienky a návrhy členov komisie.

2. k makroregionálnym stratégiám

Závery Rady k implementácii makroregionálnych stratégií EÚ

V máji 2019 po rokovaní Pracovnej skupiny priateľov predsedníctva pre makroregionálne stratégie v Rade EÚ boli schválené závery Rady k implementácii makroregionálnych stratégií EÚ. Závery Rady zdôrazňujú dôležitosť MRS pre socio-ekonomický rozvoj regiónov, poukazujú na úspechy dosiahnuté v posledných dvoch rokoch, zároveň však vyzývajú k vyššiemu zapojeniu relevantných partnerov pri ich implementácii, vrátane nevyhnutnej politickej podpory. Závery tiež poukazujú na dôležitosť MRS v procese programovania post 2020.